

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНТЕГРОВАНИХ АГРОПРОМИСЛОВИХ ФОРМУВАНЬ

Т.Г.Олійник, аспірант

Миколаївський державний аграрний університет

Проаналізовано сучасний стан сільськогосподарських підприємств та доведено необхідність подальшого розвитку інтегрованих агропромислових підприємств.

Проанализировано современное состояние сельскохозяйственных предприятий и доказана необходимость дальнейшего развития интегрированных агропромышленных предприятий.

У нинішній економічній ситуації виникає невідкладна потреба у створенні та розвитку нових інтегрованих формувань на основі різноманітних форм власності, при організації яких пріоритетними мають бути вигідні економічні відносини між переробними підприємствами та виробниками сировини. Доцільність їх створення значною мірою пов'язана і з кризовим станом більшості сільськогосподарських підприємств, необхідністю проведення реструктуризації їх заборгованості.

Інтегровані підприємства — це підприємства, в яких поєднуються як єдине ціле виробництво сільськогосподарської сировини, її переробка та реалізація кінцевої продукції. Тобто, діяльність таких підприємств здійснюється за принципом організаційної та технологічної завершеності. Таке ж розуміння сутності інтегрованих підприємств відображено в наукових працях В.Г.Андрійчука, М.Ю.Коденської, О.М.Онищенко та інших дослідників.

В наших дослідженнях поставлено за мету проаналізувати сучасний стан інтегрованих агропромислових підприємств та довести необхідність їх подальшого розвитку.

В сучасних умовах інтеграція є одним з найбільш ефективних способів досягнення максимальної прибутковості виробників аграрної продукції. Це пов'язано з тим, що при належному розвитку підприємництва вона може обійтись без державної підтримки. Враховуючи це, інтеграцію можна вважати найбільш прийнятним, природним шляхом виходу вітчизняної економіки з кризового

стану. Оскільки, під інтеграцією в широкому тлумаченні розуміють об'єднання чого-небудь у єдине ціле, то інтегровані формування представляють собою об'єднання на добровільній договірній основі різних суб'єктів господарювання шляхом створення юридично самостійних підприємств.

Агропромислова інтеграція має постійний і незворотний характер, створюючи різні організаційно оформлені комплекси, об'єднання та інші інтегровані системи. Як запевняє В.Я. Амбросов, "організація інтегрованих формувань дозволить послідовно перейти від "ринку підприємств" до "ринку корпорацій", що найбільш характерно для розвинутих країн" [1].

В інтегрованих формуваннях створюються можливості протистояти монополістам, різноманітним комерційним структурам, діяльність яких державою або зовсім не регулюється, або регулюється лише частково і неефективно. Організація переробки виробленої продукції та її продаж населенню сприяє успішному вирішенню значної частини виробничих, соціально-економічних, екологічних та інших питань.

Інтегровані виробничі формування створюються з метою: досягнення позитивних структурних зрушень у відповідних секторах економіки шляхом реструктуризації підприємств, ліквідації та реорганізації підприємств-банкрутів; формування раціональних технологічних та коопераційних зв'язків; забезпечення конкурентоспроможності продукції на основі запровадження матеріало-енерго-ресурсозберігаючих технологій; підвищення ефективності використання експортного потенціалу; оздоровлення фінансового стану підприємства, поліпшення забезпечення виробництва обіговими коштами; вивчення можливостей забезпечення виробництва матеріально-технічними ресурсами; збільшення кількості робочих місць, можливість забезпечення зростання оплати праці і підвищення продуктивності праці [2].

Не дивлячись на те, що підвищення впливу інтегрованих формувань на розвиток сільського господарства очевидний, у науковців і органів управління АПК відсутня достовірна інформація про об'єми їх розвитку. Державна служба статистики не виділяє інтегровані структури в якості об'єкта статистичного спостереження.

В Миколаївській області виділяють такі сільськогосподарські підприємства (таб.).

Таблиця

Розподіл аграрних підприємств Миколаївської області за формою господарювання (станом на початок року)

Форми господарювання	2003 р.		2004 р.		2005 р.	
	оди- ниць	% до підсумку	оди- ниць	% до підсумку	оди- ниць	% до підсумку
Товариства з обмеженою відповідальністю (ТОВ)	172	3,4	174	3,4	155	3,1
Відкриті акціонерні товариства (ВАТ)	39	0,8	37	0,7	26	0,5
Закриті акціонерні товариства (ЗАТ)	62	1,2	62	1,2	41	0,8
Приватні підприємства (ПП)	154	3,0	155	3,0	136	2,7
Сільськогосподарські виробничі кооперативи (СГВК)	16	0,3	16	0,3	10	0,2
Фермерські	4504	89,0	4533	89,0	4517	90,4
Державні	19	0,4	19	0,4	20	0,4
Інші	95	1,9	97	1,9	90	1,8
Всього	5061	100	5093	100	4995	100

В Миколаївській області однією з основних організаційних форм агропромислової інтеграції є агропромислове підприємство.

Агропромислові підприємства — це сільськогосподарські підприємства, які мають у своєму складі промислові виробництва з переробки сільськогосподарської продукції. Найхарактерніші риси цих підприємств — це єдине керівництво сільськогосподарськими, переробними і обслуговуючими підрозділами; високий ступінь централізації управлінських функцій; наявність загальних господарських служб; єдиний план, баланс, розрахунковий рахунок в банку, загальний прибуток.

Розвиток зв'язків між сільським господарством і промисловістю в даних підприємствах безпосередньо здійснюється в межах господарства. При цьому внутрішньогосподарська переробка сільськогосподарської продукції здійснюється за наступними напрямками: переробка зерна в борошно і різноманітні крупи, яка представлена млинами та крупорушками різної потужності; переро-

бка насіння соняшнику в олію, що здійснюється на комплексах по виробництву соняшникової олії; переробка плодів, ягід та овочів; переробка винограду, що здійснюється на виноробних заводах та пунктах з метою одержання вин, шампанських і коньячних матеріалів, соків, іншої продукції; переробка молока, представлена молокопереробними цехами, що виготовляють вершкове масло, сири, іншу молочну продукцію; переробка м'яса, яка здійснюється переважно в ковбасних цехах, що мають свої забійні пункти; випікання із власної сировини хлібу та хлібобулочних виробів.

Аграрні господарства завдяки внутрішньогосподарській переробці сільськогосподарської сировини мають готівкові кошти, частково вирішують проблему зайнятості населення.

Серед підсобних цехів аграрного сектора економіки Миколаївської області провідні позиції належать зернопереробним (насамперед — хлібопекарням та млинам), на частку яких нині припадає більш ніж 60% їх загальної кількості.

Таким чином, інтеграція, як процес подальшого об'єднання праці та ресурсів, розвивається в певних напрямках, створюючи на різних рівнях інтегровані структури, які різняться за формою, виробничим напрямком і типом.

Отже, проведений аналіз видів інтегрованих структур дозволив зробити висновок про те, що створення та функціонування інтегрованих формувань є однією із складових, що визначають спрямованість сучасного розвитку ринкової економіки.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, можна сказати, що інтегровані формування — це об'єднання підприємств, організацій, установ у багатогалузеву господарську систему на основі договірних відносин з метою досягнення спільних цілей або забезпечення вирішального впливу на фінансову, господарську і комерційну політику учасників формувань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амбросов В.Я. Реорганізація державної власності в АПК // Економіка АПК. — 1997 — №6. — С. 3-7.

2. Бойко В.І., Лазня В.В. Про необхідність розвитку регіональних агропромислових формувань ринкового типу // Економіка України. — 1996 - № 2. — С. 64-70.